СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Петър Георгиев Бончовски
Научен секретар на Института за държавата и правото при БАН
доцент в ИДП-БАН и ВСУ „Черноризец Храбър“

по процедура за защита на дисертационен труд с тема „ПРАВНО ПОЛОЖЕНИЕ НА ПРОКУРИСТА“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и прави науки, професионално направление 3.6. Право, научна специалност „Стопанско/търговско право“, от Светла Дариева Качарова, редовен докторант в Института за държавата и правото при БАН

1. Относно процедурата.

С Решение на Научния съвет на Института за държавата и правото от 16.12.2020 г. и Заповед № РД-09-124 от 22.12.2020 г. съм определен за резервен вътрешен член на научно жури за защита на дисертационен труд на тема „ПРАВНО ПОЛОЖЕНИЕ НА ПРОКУРИСТА“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и прави науки, професионално направление 3.6. Право, научна специалност „Стопанско/търговско право“, от Светла Дариева Качарова, редовен докторант в Института за държавата и правото при БАН. Със Заповед № РД-09-11 от 11.01.2021 г. съм включен в журито поради излизане на редовен вътрешен член.

Съгласно материалите по процедурата Светла Дариева Качарова е представила дисертационен труд на тема „ПРАВНО ПОЛОЖЕНИЕ НА

ПРОКУРИСТА“. Темата на представения труд отговаря на одобрената тема на дисертацията. Докторантът е посочил и 3 публикации по темата на дисертацията.

2. Биографични данни на докторанта.

Г-жа Качарова е завършила гимназия с преподаване на чужди езици в гр. Плевен. През 2013 г. получава диплома с отличен успех за завършено висше образование с професионална квалификация „юрист“ в образователната и квалификационна степен „магистър“ от Нов Български университет. През 2014 год. придобива юридическа правоспособност. От 01.10.2015 със заповед № РД 09-67 от 10.07.2015 г. е зачислена за докторант в редовна форма на обучение по докторска програма Стопанско/търговско право от професионално направление ш. 3.6. Право, област на висше образование ш.3. Социални, стопански и правни науки, в Института за държавата и правото при БАН, Секция по Гражданскоправни науки, със срок на обучение 3 години, считано от 01.10.2015 г. до 01.10.2018 г. с тема на дисертационния труд „Правното положение на прокуриста“ и научен ръководител проф. д-р Григор Григоров от Секция „Гражданскоправни науки“ в ИДП.

В рамките на програмата за докторантска мобилност Еразъм+ е осъществила специализация в университета в Залцбург, Австрия. Там е изучавала немски език и е положила изпити по Сравнително частно право и юридическо английски. Участвала е в редица научни събития в страната и чужбина, които показват траен и задълбочен интерес в областта на търговското право и по-специфично в областта на управление и представителство на търговските дружества. От 2018 г. е член на INSOL International, INSOL Europe и INSOL ERA (Early Academic Researchers), в чиято дейност активно участва.

За периода декември 2014 г. – декември 2020 г. има трудов стаж като юрисконсулт, като основният ѝ практически опит е в областта на ЗОП, ЗДДС, ЗМИП и пр.

3. По представената дисертация.

Оценка

Представеният дисертационен труд на тема „ПРАВНО ПОЛОЖЕНИЕ НА ПРОКУРИСТА“ е в обем 238 страници, в които се включват и библиографска справка от 59 съчинения, от които 32 на български, и 27 на английски и немски език. Направени са 261 бележки под линия, като цитатите са смислово свързани с основния текст, а не направени единствено за да има цитат. Трудът е разделен на увод, пет глави и заключение.

Изборът на тема е много удачен и подходящ. Докторантката е имала предимството да се насочи към изследване, което има ясно изразен теоретичен център и може да се намери ясна логическа и смислова нишка при анализ на проблемите. Това е предпоставка да се направи изследване с ясно изразена монографична стойност, което е все по-трудно постижимо предвид обучението на сериозен брой докторанти по специалността в почти всички университет и в ИДП-БАН, при което възможността за избор на тема силно се ограничава.

Аспекти на правното положение на прокуриста са анализирани в статии и студии, или като части от по-обемни трудове. Като цяло те са коректно посочени в библиографията и бележките под линия, макар по мое мнение да липсват някои, които следва да бъдат отчетени при евентуална публикация: изследването на проф. д-р Таня Йосифова, относно „Мнимо представителство“, на проф. д-р К. Касабова относно

„Търговското пълномощие“ и на доцент д-р Кристиян Таков относно доброволното представителство.

Независимо от горното, трудът има самостоятелно значение като се отчетат задълбочената историческа (римска право, национална и по някои водещи чужди законодателства, дружественото право на ЕС към момента на приемане на Търговския закон) и сравнително правна част, прегледа на настоящата правна уредба, вкл. на Правото на ЕС, както и на актуалната практика и съответно предложените въз основа на техния анализ приемливи изводи и идеи за промени. Приветствам подчертания интердисциплинарен подход, който включва изследване на въпроси от данъчното, осигурителното, банковото и наказателното право, които се влеят от гражданско правната уредба в широк смисъл на търговския прокурист.

Препоръки

Стилът на докторанта е по-скоро публицистичен и често не е концентриран върху ясното и точно излагане на хипотезата, аргументите и заключенията без излишни залитания. Смисловата връзка между различните подтеми често прескача или е трудно да се установи в последователността на параграфите. Това, както и липсата на по-детайлни подзаглавия прави текста особено труден за четене и възприемане.

На някои места е използвано директно копиране на части от законодателни или съдебни актове.

Неуместно е изнасянето на предложенията за промяна на законодателството в началото на труда. Между част четвърта и пета липсва разделение.

Част първа следва да се раздели на две – историко-правна и сравнително правна.

Имам доста терминологични забележки. Например в част пета се говори за материално правна легитимация на прокуриста в производствата по несъстоятелност и стабилизация. Докторантът следва да се стреми към максимално прецизен и точен юридически език, който да покаже възможност за разбиране на материята и оттук за разграничаване и съобразяване на особеностите на правните феномени. Легитимацията в производствата е на страна в тях въз основа на съответните процесуални предпоставки за това и има за резултат възникващите процесуални права и тежести. Дали прокуристът следва да разполага като титуляр със собствени материални права, които евентуално да може да упражнява и защитава в тези производства е отделен и различен въпрос, във всеки случай не и на уредба на производството.

Отделен въпрос е и дали прокуристът може и при какви условия да представлява дружеството в тези производства. Същевременно всъщност в главата се има предвид „иницииране“ на производство по стабилизация, без ясно да са дефинирани ефектите от това действие, но може да се предполага, че се има предвид евентуално задължение за заявяване, което за освободи прокуриста от отговорност пред кредиторите.

Не намирам в тази връзка, че е уместно и обосновано да се приеме, че прокуристът следва да разполага с правомощието да започне пряко, въз основа само на качеството си на прокурист, производство по несъстоятелност или по стабилизация. Това би било разрешение, което излиза извън смисъла от използването на фигурата на прокуриста в търговския оборот. Също така прокуристът определено няма качеството на директор по смисъла на Директива 2017/1132, в която директива предпоставките за придобиване на това качество са ясно посочени.

Изобщо, докато забележките относно стила и оформлението са преодолими при работа с научния ръководител или при една научна редакция, при евентуална публикация частта относно несъстоятелността и стабилизацията следва направо да отпадне, или в един коректно синте-

зиран вид да се включи към въпросите на отговорността на прокуриста (глава 3).

Въпреки заглавието на изследването, неговия предмет е изрично ограничен само до капиталовите дружества. От това пълнотата на труда страда. Само са засегнати въпросите на управление на предприятието на търговеца, които са същностни за прокуриста, а представителната власт е повече следствие, за са може да упражнява пълноценно функциите си.

Едностранно са анализирани разрешенията, дадени в съответните тълкувателни решения относно действието на сделки с недвижими имоти, сключени от управители на дружества и прекалено леко се застава на обратната позиция, докато въпросите на стабилността на гражданския оборот във връзка със защитата на третите лица не се отчитат. Прекалено детайлното изложение в тази насока надали е необходимо, предвид различния законодателен подход при уреждане на представителната власт на прокуриста относно тези сделки.

Трудът не би бил годен за публикация без сериозна намеса на научен редактор.

4. Заключение

Дисертационният труд, съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, свидетелства за достатъчно задълбочените теоретични знания на кандидата по съответната специалност, доказани способности за самостоятелни научни изследвания и тяхното претворяване в текст, който отговаря на всички изисквания на научен труд. Поради това проектът за дисертация притежава необходимите качества и научни достойнства на докторска дисертация за придобиване на образователната и научна степен „доктор”.

Предвид гореизложеното считам, че представеният дисертационен труд покрива напълно нормативните изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и прави науки, професионално направление 3.6. Право, научна специалност „Стопанско/търговско право“, от Светла Дариева Качарова, редовен докторант в Института за държавата и правото при БАН. Поради което предлагам на членовете на научното жури да гласуват тя да бъде присъдена на г-жа Светла Дариева Качарова.

05.03.2021 г.

град София

С уважение: _____

доц. д-р П. Бончовски